Föreslagna ändringar i vissa skatteförfattningar

1. Promemorior upprättade inom finansdepartementet

I juni månad detta år har två departementspromemorior publicerats. Den ena handlar om Annell-lagen m. m. och benämns "Promemoria angående vissa beskattningsåtgärder i syfte att underlätta företagens investeringar" (Stencil Fi 1966: 5). Den andra rör skyldigheten att till ledning för annans taxering lämna uppgift om traktamenten och har fått titeln "P. M. angående uppgiftsskyldigheten enligt 37 § 2 mom. tredje stycket taxeringsförordningen beträffande vissa traktamentsersättningar m. m." (Stencil Fi 1966: 6).

A. Annell-lagen

I kompletteringspropositionen till årets riksdag framhöll finansministern nödvändigheten av att stärka den svenska ekonomins internationella konkurrenskraft bl. a. genom att skapa ökat utrymme för produktiva investeringar. Vidare borde den hårdare konkurrensen mötas med strukturrationaliseringar.

I den förstnämnda promemorian föreslås åtgärder i syfte att underlätta företagens kapitalanskaffning och att undanröja det hinder, som beskattningen i vissa fall får sägas utgöra mot strukturrationaliseringar. Så t. ex. avses Annell-lagen skola bli permanent och liberaliserad. Vidare vill man införa en möjlighet att till nyanskaffningsfond avsätta vinster, som föranletts av försäljningar i samband med strukturrationaliseringar.

Rätt till avdrag för utdelningar

Den minskade självfinansieringen hos bolagen ger enligt promemorian anledning till att även i framtiden medge avdrag för utdelning på nyemitterat kapital. Det anses emellertid lämpligt att företagen får möjlighet att planera sina nyemissioner utan hänsyn till risken för att rätten till avdrag kan upphöra. Reglerna föreslås därför få permanent karaktär.

Procentsatsen och i tiden utsträckt rätt till avdrag

För närvarande är procentsatsen för avdragsrätten fyra men enligt förslaget skall den höjas till fem. Vidare föreslås tiden för avdragsrätten utsträckt från fem till tio år. Liksom tidigare förbehålles avdragsrätten bolag, som driver rörelse eller har inkomst av jordbruksfastighet.

2 §

Enligt gällande regler kan avdrag inte erhållas om inbetalningen för aktierna skett genom tillskott av aktier i bolag eller andelar i ekonomiska föreningar. I sådana fall kan avdrag inte medges bl. a. därför att det emitterande bolaget kan vara frikallat från skattskyldighet för utdelning av de som apportegendom erhållna aktierna. Avsikten är inte att ändra dessa undantagsbestämmelser. De skattskyldiga har emellertid försökt att kringgå reglerna på så sätt att aktier eller andelar först förvärvas mot reverser av det bolag som

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:15:25

skall göra nyemissionen. Härefter betalas de nya aktierna med reverserna. Förvärvet av de nya aktierna har emellertid även i ett sådant fall skett genom byte mot aktier. Undantagsbestämmelserna böra anses gälla även i dessa fall och förslagets författningstext, 2 §, har utformats i enlighet härmed.

3 §

I 3 § sista stycket stadgas för närvarande att "om beskattningsåret omfattar kortare eller längre tid än tolv månader, skall avdraget i motsvarande mån jämkas". För att någon tvekan inte skall uppkomma om vilket år som avses förslås uttrycket "beskattningsår" utbytt mot "räkenskapsår".

Undantagsbestämmelsen i 7 §

Den nu föreskrivna undantagsbestämmelsen i 7 § anses otillfredsställande så tillvida att avdrag medges för utdelning i vissa fall trots att mottagaren är frikallad från skattskyldighet för utdelningen. Även andra brister vidlåter författningsrummets nuvarande utformning.

Enligt promemorian innebär avdragsrätten för utdelning på nyemitterade aktier att utdelningen i beskattningshänseende under viss tid skall behandlas såsom ränta på lånat kapital. Om aktieägaren är skattskyldig för ränta, som han skulle erhållit för lån till det utdelande bolaget, skall han vara skattskyldig även för utdelningen. Är han frikallad från skattskyldighet för såväl ränta som utdelning, bör hinder för avdragsrätt för det nyemitterande bolaget inte föreligga. Däremot bör avdrag för utdelning inte medges om aktieägaren är frikallad från skattskyldighet för utdelning men inte för ränta.

Undantagsbestämmelsen i 7 § syns därför i princip kunna utformas så att avdrag inte får åtnjutas om aktieägaren är frikallad från skattskyldighet för utdelning enligt bestämmelserna i 54 § KL, i den lydelse detta lagrum ges i förslaget. I vissa fall är frikallelsen för utdelningen beroende på om det mottagande bolaget eller föreningen delat ut vinstmedel i tillräcklig omfattning. Man kan emellertid, sägs det i promemorian, inte gärna ålägga det utdelande bolaget att pröva om mottagarna fört sådan utdelningspolitik att de är frikallade från skattskyldighet för utdelningen på de nyemitterade aktierna. Enligt promemorian måste därför avdrag vägras också i de fall, då skattskyldigheten för utdelningen är beroende på i vilken omfattning aktieägaren själv utdelat vinstmedel.[1]

Den undantagsbestämmelse som föreslås i promemorian överensstämmer i huvudsak med den nuvarande men torde i alla fall bli svårare att tillämpa. Den innebär att avdrag för utdelning inte skall medges om

1. aktieägaren är ett förvaltningsföretag eller eljest om

2. aktieägaren innehar aktierna i annat syfte än kapitalplacering.

Aktierna skall anses innehavda i annat syfte än kapitalplacering, om aktieägaren innehar aktier motsvarande en fjärdedel eller mera av röstetalet för samtliga aktier i det utdelande bolaget eller om aktierna utgör organisationsaktier för aktieägaren.

Beträffande investmentbolagen föreslås ett undantag från undantag. Fyra femtedelar av utdelning till sådant företag skall nämligen alltid vara avdragsgill.

[1] Jfr. SN 1966 s. 64.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:15:25

Förslaget innebär också att avdragsrätt föreligger när aktierna tecknas av stat eller kommun.

Skattskyldighet för utdelningar

Den begränsning av den i KL stadgade frikallelsen från skattskyldighet för utdelningar, som blev en följd av den genom Annell-lagen införda avdragsrätten, skall i princip bibehållas. Bestämmelserna, som nu finns i 9—12 §§ Annell-lagen föreslås emellertid skola inarbetas i 54 § KL.

I huvudsak har bestämmelserna i Annell-lagen oförändrade överflyttats till KL. Uttrycket "förvärvade" i kapitalplaceringssyfte har utbytts mot uttrycket "innehavda" i kapitalplaceringssyfte. I två hänseenden avviker dock förslagets regler från Annell-lagens bestämmelser.

Den ena avvikelsen avser fåmansbolagen bland förvaltningsbolagen. Sådana bolag kan för närvarande bli skattskyldiga för uppburen utdelning även om den egna utdelningen uppgår till eller överstiger den mottagna. Om bolaget har samlade vinstmedel från tidigare år kan det nämligen inte anses ha delat ut sina vinstmedel i skälig omfattning, trots att årets utdelning motsvarar eller överstiger den egna utdelningen. Förvaltningsföretag, som inte är fåmansbolag, är enligt Annellagen frikallade från skattskyldighet för mottagen utdelning endast under förutsättning att hela utdelningen vidarebefordras till delägarna (här bortses från investmentbolagen). Med detta krav på utdelning anser man sig kunna ha samma regler för alla förvaltningsföretag, oavsett om de är fåmansbolag eller ej. Enligt förslaget blir alltså ett förvaltningsföretag — som är fåmansbolag — liksom övriga förvaltningsföretag frikallat från skattskyldighet från mottagen utdelning i den mån den utdelas vidare.

Den andra avvikelsen gäller riksskattenämndens möjlighet att ge dispens.

Avsättning till nyanskaffningsfond

Om man vill undvika att beskattning av vinster, som framkommer vid försäljning av rörelse eller rörelsegren, kommer att verka som hinder för en strukturrationalisering ligger det enligt promemorian nära till hands att öppna en möjlighet till avsättning till investeringsfond. För avdragsrätt anses försäljningen böra utgöra ett led i en strukturrationalisering, som är önskvärd från allmän synpunkt. Vidare bör enligt promemorian den skattepliktiga vinsten vara relativt stor. Det anses också önskvärt att den skattskyldige har för avsikt att göra betydande investeringar i den kvarvarande rörelsen eller i en ny rörelse.

Det anses emellertid ligga i sakens natur att man inte kan ålägga beskattningsmyndigheterna att pröva alla dessa förutsättningar. I promemorian föreslås därför att Konungen eller myndighet som Konungen förordnar skall pröva om förutsättningar för avdragsrätt skall anses föreligga.

Det föreslås att det för strukturrationaliseringsfallen utfärdas en särskild förordning, som medger en friare användning av fondmedlen än vad som är fallet beträffande investeringsfonderna.

B. Traktamenten

1963 års lagstiftning tog ett steg mot likställighet emellan statliga och andra traktamenten genom att skattefriheten utvidgades till de av kommuner, hushållningssällskap, skogsvårdsstyrelser och av

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:15:25

en del andra offentliga institutioner utgivna traktamentena. För traktamenten från övriga arbetsgivare bibehölls visserligen skatteplikten men å andra sidan föreskrev man i punkt 3 av anvisningarna till 33 § KL att avdrag schablonmässigt skulle medges om traktamentet inte översteg av riksskattenämnden fastställda normalbelopp.

Samtidigt infördes emellertid i taxeringsförordningen, 37 § 2 mom., en mera detaljerad uppgiftsskyldighet för arbetsgivaren. Man bibehöll dock den redan år 1956 införda lättnaden i uppgiftsskyldigheten, dvs. sådan skulle inte föreligga för traktamenten, som tillhopa inte översteg 500 kr. Detsamma föreskrevs skulle gälla om traktamentena inte avsåg mer än 24 dagar för år räknat. Helt fri från uppgiftsskyldighet blev dock inte arbetsgivaren utan man föreskrev s. k. kryssmarkering.

Därjämte åstadkoms överensstämmelse mellan arbetsgivarens uppgiftsskyldighet och arbetstagarens deklarationsplikt genom att den senare bortföll för arbetstagaren om arbetsgivarens uppgiftsskyldighet var begränsad till s. k. kryssning. Kontrollen av de anställdas deklarationer försvårades visserligen genom dessa lättnader i uppgiftsförfarandet. Det förutsattes emellertid att detta skulle uppvägas genom kontroll hos arbetsgivarna i samband med taxeringsrevisioner.

Ytterligare lättnad föreslås i uppgiftsskyldigheten och deklarationsplikten

Förslaget syftar till förenkling utan att taxeringsresultatet äventyras. Man har därför inte ansett sig kunna föreslå en utvidgning av den s. k. likställighetsregelns direkta tillämpningsområde. För att vinna förenkling har man i stället tänkt sig att ytterligare inskränka uppgiftsskyldigheten i 37 § TF, samt införa motsvarande lättnad i deklarationstvånget. Den genom 1963 års lagstiftning införda "kryssningsmetoden" förutsättes under vissa bestämmelser kunna tillämpas även om traktamentena överstiger 500 kr. eller utgivits längre tid än under 24 dagar.

Det krävs emellertid enligt förslaget att förste taxeringsintendenten lämnar tillstånd till inskränkningen i uppgiftsskyldigheten. Möjligheten med dispens föreslås förbehållen arbetsgivare med minst 100 anställda. Ansökan om tillstånd skall göras senast den 31 december året före taxeringsåret. Tidpunkten har valts med hänsyn till att kontrolluppgifterna skall avlämnas senast den 31 januari under taxeringsåret. Tillstånd bör nämligen meddelas i god tid före den 31 januari.

I likhet med vad som gäller om traktamenten som sammanlagt inte överstiger 500 kr. eller inte utgått under längre tid än 24 dagar föreslås i dispensfallen att arbetstagaren automatiskt befrias från deklarationsplikt. Enligt förslaget inryms föreskriften härom i 25 § första stycket 3). Självfallet skall inkomsttagaren, om han inte deklarerar traktamentet, ej heller äga rätt till avdrag för de mot traktamentet svarande utgifterna.

Den föreslagna förenklingen av uppgiftsskyldigheten anses medföra en avsevärd arbetsbesparing för såväl arbetsgivare som myndigheter. Fördelarna anses även komma arbetstagarna tillgodo i form av förenklad inkomstredovisning. Härigenom har man enligt promemorian vunnit ytterligare ett steg mot ökad likställighet i beskattningshänseende mellan statliga och enskilda traktamenten. — De

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:15:25

nya reglerna föreslås skola tillämpas första gången vid 1968 års taxering.

2. Av särskilda sakkunniga avgivet betänkande angående villabeskattningen m. m.

Den i april månad 1965 tillsatta villabeskattningsutredningen har i juni månad innevarande år avlämnat sitt betänkande.

En- och tvåfamiljsfastigheter

Den sammanlagda nettointäkten för samtliga villor i landet, vilka innehåller permanentbostäder, uppgick vid 1965 års taxering till 52 milj. kr. medan det sammanlagda underskottet för motsvarande villor beräknades till 337 milj. kr. Dessa omständigheter har givit utredningen anledning att fråga sig om villor bör anses såsom förvärvskällor i skattelagarnas mening. Utredningen anser dock att den grundläggande principen för schablonbeskattningen av dessa fastigheter — nämligen att beskatta räntan på ägarens i villan nedlagda kapital — fortfarande bör upprätthållas.

Genom att villornas taxeringsvärden i regel inte motsvarar deras verkliga värden blir ett större eller mindre kapital emellertid inte föremål för den med schablonmetoden avsedda räntebeskattningen. Såsom botemedel föreslår utredningen att intäktsprocentsatsen varieras från två till åtta procent. Enligt förslaget skall procentsatsen två bibehållas för villor med taxeringsvärde upp till 125.000 kr. För den del av taxeringsvärdet som ligger mellan 125.000 kr. och 200.000 kr. föreslås fyra procent samt åtta procent för den del som överstiger 200.000 kr. De nya reglerna föreslås skola tillämpas för första gången vid 1968 års taxering.

Utfärdade författningar

Sedan riksdagen bifallit propositionen nr 49/1966 (se SN 1966 s. 244) har följande Kungl. förordningar utfärdats: SFS nr 137/1966 varigenom andra stycket 20 § taxeringsförordningen fått följande lydelse: Skyldighet att sörja för att underlag finnes och att bevara detta kvarstår under sex år efter utgången av det kalenderår underlaget avser. Förordningen utkom från trycket den 25 maj 1966 och trädde i kraft dagen därefter.

SFS nr 138/1966 om skyldighet för tandläkare att föra vissa räkenskaper som underlag för taxering.

SFS nr 139/1966 om skyldighet för pälsdjursuppfödare, kreaturshandlare m. fl. att föra vissa räkenskaper som underlag för taxering.

SFS nr 140/1966 om skyldighet för den som driver taxirörelse att föra vissa räkenskaper som underlag för taxering.

De tre sistnämnda förordningarna trädde i kraft den 1 september 1966.

Bostadsföreningar och bostadsaktiebolag m. m.

Beträffande bostadsföretagens fastigheter föreslås i princip oförändrade regler.

S. k. garageföreningar och liknande företag, som beskattas enligt den konventionella metoden, avses skola beskattas efter schablon.

H. B.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-17 18:15:25